

طاشينك
الشيخ يوحى غزيرة
صاحبها: هارند ماموريان: ازمير

"TACHINK,"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏԻԳ.	ՎԵՅ.	ԵՌ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	207.72.
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ	108	54	2.72.
ԱՐՏԱՍԱՀԱՄԱՆ	25	13	37.

Նամակներ պէ՛տք է ուղղել «ԴԱՇԻՆԿ»-ի
Խմբագրության
Rédaction du Journal Arménien
«TACHINK»—Smyrne

21 հրատարակում ձեռագիրները չեն վերադարձուիր

10 ՓԱՐԱ

«ԱՆՈՒՇ ԵՐԿԻՐ»

Այժմ չափ լրիվացնելու չէ թերթերուն
երրորդ տիւնակը քուսած վտարուած մա-
նրոց-մուշի գէպերու լուրերը, որոնց մէջ
եթէ չափ են այնպիսիները որոնք մար-
դուս քուսը կը բերեն իրենց ապրուստ-
ընթացի անշահեկանութեամբը, կան ալ որ
ընդերկար երազել կուտան, այնքան թե-
րադրական են:

Եթէ ազգային առուականները միանալով
մեծ գետերը կը չնեն, մանր գէպերն ալ
կրնան լրիւ հաւաքուելով կրնան «մեծ ի-
րաւունքները» կազմել: Եթէ չէ՞ք հա-
ւատար, հարցուցէ՛ք Իօրիթ Թէնի, «պըղ-
տիկ գէպերը» ու այդ մեծ սիրահարին:

Ահաւասիկ այն լրագրագրուր որուն կը
պարտիմ այս... փիլիսոփայական խոր-
հորդածութիւններու վտերական հարցու-
թիւնը:

«Անտրապոլիտի մը դէմ կառավարա-
կան ձեռնարկ. — Ռոտովիչի Յոյն գիւղա-
միակերուն կողմէն հանրագրութիւն մը
մատուցուած էր սակէ առաջ պատ-
կանայ պաշտօնարանին, որուն մէջ գիւ-
ղացիները կը գանդատէին իրենց նը-
կատման ի գործ կրուած ինչ ինչ
անարդար վարմունքներէն: Դժուարեամբ
հասկընալով ըլլալով որ այդ հանրագրու-
թիւնը տեղւոյն միտրապոլիտին գրուածովը
գրուած է, Դատարան հասարակութեան
գրուեցաւ որ այդ միտրապոլիտը պաշտօ-
նին զգործեցուցիւ և իրեն նկատման օ-
րինական գործողութիւն կատարուի:»

Դիտենք որ ժամանակէ մը ի վեր,
կեդրոնական և զաւարտական իշխանու-
թեանց կողմէն որոշ ձգտում մը ի յայտ
եկած է Առաջնորդները նկատելու իրեն-
քի հոգեւոր պետեր, որոնք կրօնական-
կեդրեցական ինքնիշխանութիւնն ունեն
գործի խառնուելու իրաւունք ունեն թէ՛ն
ըստ սովորութեան (la coutume), նախնե-
րացիներու և օգոստոսական ֆէրմաններու,
բայց այդ իրաւունքը կիրարկելու իրա-
ւունք չունեն, ըստ նորագոյն մեկնու-
թեան մեր Սահմանադրական վարչին-
քուն:

Հիմա, կըսեն անոնք, Սահմանադ-
րութիւն կայ, ինչ որ իրենց մտածումով,
«ամէն բան կայ» ըսելու հոմանիշ է. բո-
լոր քաղաքացիները հաւատար, բոլոր ցե-
ղերը հաւատար, ամէն ոք ազատ է
այժմ, ամէն քաղաքացի կրնայ ազատ-
րէն դիմել կառավարութեան ամէն խնդ-
րոյ համար, անձնական և ընդհանուր
դատական կանգնել անոր մօտ. ալ այժմ
չի կայ ուրեմն հոգեւոր պետերու քաղա-
րական (ի՛նչ օգտաւարութեամբ ալ իւ-
րաւական կը քննէ մեզի քաղաքացիին
տեղ) միջամտութեանց և ոտնձգութեանց,
որոնք հին ընթացի մնացած անպէտ լու-
ներ են, հին ընթացի մոռացման ան-
դունդը կրկնապէս սահմանուած:

Ինչու բարեւ. սա ալ ինքիւ ինքիւ
տրամաբանութիւն մըն է, որուն յար-
գանք ու նշան իսկ... պիտի տրուի մը պար-
տիք ինչպէս ամէն Տրամաբանութեան:
Բայց գոնէ այս տրամաբանութիւնը մին-
չև իր յետին հետեւութեանց ծայրակէտը
համէնք անխափան, ու կէս ճամբան կից
մը ուսելով ըրտա իրականութեանէն չի
զրկուի զինքնաւոր հակասութիւններու փո-
սին մէջ:

Ահա գիւղացիներ որ գիւրեմք շահա-
գրողը ինքնոյ մը մասին հանրագրու-
թիւն մը կը մատուցանեն ոչ թէ իրենց
Առաջնորդին — որուն պաշտօնական վար-
կին կտրած ըլլալը գիտեն — ալ կտա-
ւա-

վարութեան: Ահա՛ Օսմանցիներ որոնք
ուղղակի օտմ. իշխանութեանց կը դիմեն
իրենց մէջ ինքնիշխան կամ բողոքին հա-
մար: Վերի «նորախուր» արամարա-
նութեան համաձայն, քաղաքականապէս
իրենց իշխանութիւն մէջ են մարդիկը, այն-
պէս չէ՛:

Արդ, ինչ կ'ընէ բարեկեցիկ կառավա-
րութիւնը, այնքան օսմանման որքան
սահմանադրական: Փոխանակ հանրագ-
րութիւնը լրջօրէն նկատողութեան անե-
լու, ինչ որ իր տարրական պարտաւա-
նութիւնն էր, փոխանակ ջանալու գոհա-
ցում տալ, յետ անապառ քննութեան,
հանրագրութիւնը չարժանի զանգա-
ներուն ու բողոքներուն — ի՞նչ արդարա-
ցի էին — և կամ պարզապէս բարձի թողի
ընելու՝ եթէ հաստատուէր անոնց ան-
հիմն ու անիրաւ հանգամանքը, կ'ըսէ
բոլորիս ընկու, օրուան տիրող ոգին
համաժամ, ու ժողովին փողոյ պաշտօնական
հովին ուղղութեամբ: Ինչպէս քննութիւն
մը կը կատարէ — ան անմիջ լուրն է ասի-
կա մեզի բողոք — ո՛չ թէ հանրագրու-
թեան նիւթին ու պարտականութեանը,
անոր իրաւամբ կամ ո՛չ ծնունդ տուող
իրողութեանց մասին, ալ լուսաբանելու,
ստուգելու համար սա ամենակարեւոր կէ-
տը թէ արդեօք տեղւոյն յոյն միտրապո-
լիտը մտած չունի՞ այդ հանրագրութեան
գործին մէջ, ինչպէս որ հարկաւ կը կատ-
կանէին ի յաւաքագրուելու, կանխիկաւ
կտրեօք: Դժուարեամբ կըսեն հանաւ,
մատնած ըլլալով այդ մտային գոյութիւ-
նը, անմիջապէս ձեռնալ գաղտնի հա-
խարարութեան՝ ընդդէմ այդ մեղաւոր
մտային սեփականաւորոյ. և անո՛ր դա-
տական հախարարութիւնն ալ կը գրէ որ
այդ միտրապոլիտը պաշտօնին զգործեցուց-
ուի և իրեն նկատման օրինական գոր-
ծողութիւն կատարուի... Այս է ամենը.
ուրիշ այնք, բայց ևս եղածը զմարդիկ կը
զանաւ պարզապէս...:

Պէտք ունինք ըսելու թէ ինչու: Չուն
ուրիշ կատարածի տակ ձգել պաշտօնական
քննութեան անապառութիւնն ու ճշու-
թիւնը. կ'ընդունին որ հիմնաւոր է միտ-
րապոլիտին դէմ եղած ամբաստանութիւնը:
Ի՛նչ կ'ըսէ այս ամէնը: Ահա՛ միտրապո-
լիտ մը որ դիմել թէ այս Սահմանադրա-
կան խօսք սահմանափակել կառավարու-
թեան օրով իր կողմէն ո՛ր է պաշտօնա-
կան զինուած գաղտնադրուած է ամբա-
պէս ու իշխանաւոր զոյ գտնելու կտա-
վարութեան գուրդ, ամենին... բարձրա-
գոյնէն մինչև ամենին ստորնագոյնէն: Երբ
իրեն կը դիմեն իր թիմականները, ինչպէս
յանցելուին, ինչպէս մը համար որ դի-
մենք կենսապէս կը շահագրգռել, միտրա-
պոլիտը կը քաջասիրէ պաշտօնական տի-
րոյ իրաց վիճակը և խորհուրդ կուտայ ի-
րենց ուղղակի դիմել կառավարութեան
հանրագրութեան մը միջոցաւ: Չայս ը-
նկելով՝ միտրապոլիտը Սահմանադրութեան
ուսուցիչ մը և մարդիկ կը հանդիսանայ
գերազանցող, իր թիմականներուն սոր-
վեցնելով իրաւունք մը զոր Սահմանադ-
րութիւնը չտրամ է «խօսքով» ամէն
օտմ. քաղաքացիին, և յոյց տալով միև-
նոյն ստեղծ գայն գործածելու եղանակ մը:
Այսինքն խոստովարարութիւնն է:

Ժողովուրդին տակաւ իր սահմանադ-
րական իրաւունքներուն զիտակելի ու
տիրանող տուող աշխատիլը՝ Օտմ. Հայ-
րենիքին դէմ՝ զաւել է, կամ ցեղերու
համալուծուած համաքաղաքութիւնը խանգա-
րել է:

Առաջնորդին կը զանաք իր հօտիւ ա-
նունով, իր հօտին հաշուին՝ կառավա-
րութեան մօտ՝ միջնորդաբար դիմում ը-

նելու ո՛ր է իրաւունք: Լա՛ւ. Ժողովուր-
դը կը զիմէ ձեզի՝ իր իսկ կողմէն, իր ա-
նունով, ու գուր փոխանակ անոր ըսածը
քննելու, փոխանակ անոր բողոքը նկա-
սողութեան անեկող զարմանն անօրինե-
լու, կ'ըսէք Առաջնորդին օճիքէն կը բո-
նէք ըսելով որ դուն զրոյցներ ալս ազգա-
մարդիկը... Ի կիր արկանելու իրենց սահ-
մանադրական ամենատարրական մէկ ի-
րաւունքը...:

Ի՛նչ տեսակ Մանրիկ է սա, տէր Առ-
տուած:

Հաւատալէ՛ք, մարդ երբեմն կը փոր-
ձուի մտածել թէ Թուրքիոյ ճարտար վա-
րիք, իսկական վարչապետը հանձարեղ ու
անտեսանելի prince-sans-fière մըն է, քա-
ղաքական Ալֆոնս Ալէ մը որ կ'ըզբօնու-
«քօնալ քաղաքականութիւն» (la Politique
drôle) ընելով, ինչպէս միւսը «քօնալ
կեանք» (La vie drôle) կը գրէր:

Վարկեան մը կը հարցնէ՞ք արդեօք
ինքզինքնուր, եթէ միտրապոլիտը չեղաւ բո-
լորովին, թէ բոլոր այս քաղաքական ի-
րարանցումին մէջ ի՛նչ կ'ըսէ խեղճ գիւղա-
ցիներուն խեղճ հանրագրութիւնը...:

Ահա՛ Երկիր՝ ուր երբ Ժողովուրդը
հանրագրութիւն մը կը մատուցանէ կա-
ռավարութեան ու է խնդրոյ մը սովոր,
այդ Ժողովուրդին հոգեւոր պետը իր պաշ-
տօնին զարկեցնելու կը ձեռնարկուի իւ-
րայն իր միակ օրինական հետեւեմք Ժո-
վուրդային դիմումին:

Մ. Ս. ԿԻՒՐՃԵԱՆ

ԱՐԶԱՆԳԱՆԻ

ՅԵՐԵՎԱՆԻ ԵՒ ՀԱՅՏԵՐԸ

Միւսրան Տաւադեան «Առաքել-Արեւ»-ի
իր վերջին առաջնորդող յօդուածին մէջ
կ'ըսէ.

Ի՛նչպէս Միւսրանի բնական ազգա-
նախնայնային կարեկցութիւնն և եղբայ-
րական համաքաղաքութիւնն իրար կը բերէ
և անպիսի Առաքելի արեւմտական — մարդ-
կային ոճրապարտ ձեռքերով պատրաս-
տուած — աղտ մը ստան անտարբերու-
թեան կը հանդիպի: Ի՛նչպէս Յերբէրի —
մէկ անձի — դէմ գործուած ոճիրը տիեզե-
րական պրոտոնութիւն առաջ կը բերէ,
ինչպէս մեզի Տրէֆիլիսի — դարձեալ
մէկ անձի — անիրաւ գաղտնադրութեան
սովոր — տարինկով ամբողջ Յիւստանի
անցուցած միջաւանային վիճակը և օր-
հասական դարձուցումները, միջնորդն անդին
Առաքելի կողմնական ուղիղութեան
վերապրողներն տանհախնելով անմիջե-
րու՝ սպանիական վտարար արդարու-
թեան ձեւացումով մը (parodie de justice)
կախազանդուած վրայ ձօճիլը բողոքովին
անուշադիր կանցնի քաղաքակիրթ աշ-
խարհի հանրային կարծիքի սրտեւս աշ-
քերէն...:

Անհուրեք, ամէն չըմանակի ու ամէն
զատակարգի մէջ՝ երկու չափ և երկու
կէտ...:

Պատեթիւնները մարդասիրութեան չեն
չարմիր, այլ նիւթական շահու հաշիւներէ:
Հատարակապ, կարծիքը, չափ անգամ,
կրը և անդիտակցի արձագանքն է մտա-
նաւոր շահերէ և հաշիւներէ առաջնորդ-
ուած տարբերակներու թերազանքնե-
րուն:

Յիւստանային կը շահագրգռուի իր ալ-
գակցներու և կամ չափ չափ իրեն հետ
չանակցական կապի ունեցողներու զը-
րազութիւնովը. նոյնը կարելի է ըսել
Անգլիային, Բուլղարիային, ամէնուն հա-
մար: Բողոքականը իր կրօնական միայն
կարգահատի, կամպիլիք նոյնպէս, օրթո-

տոքը՝ նոյնպէս: Անհուրեք, եսականու-
թիւն և մոլորանդութիւն:

Ընկերվարականներն և անհիւսիսական-
ներն ալ, որոնք չանթիք կարճակիւ մարդ-
կային ընկերութեան այսօրուան անիրաւ
կազմին դէմ, նոյն եսականութեան և մո-
լորանդութեան ամօթալի հոգեբանութիւ-
նը կը պատկերացնեն: Անոնք ալ աւելի
նիւթական ստորաքաղաք հաշիւներէ առաջ-
նորդուած են քան թէ զուտ մարդկայնա-
կան, համամարդկային սկզբունքներէ:
Տասը փարա աւելի օրավարձ ձեռք բե-
րելու մտահոգութիւնը աւելի մեծ տեղ կը
բռնէ ընկերվարական ուղիղներու մէջ՝
քան այլախորութեան ամենին վսեմ ի-
տեղները: Շատ չափ իրար կանցնին,
երբ իսկնցներն մէկն է խոշտանգողը,
անիրաւուողը: Ո՛ւր էին Ժօրէնները, Պէ-
պէնները, աշխարհի բոլոր ընկերվարական-
ները իրենց ստուարաթիւ իմբակցութիւն-
ներով, երբ Առաքելի անկուր ոճիրը կը
չարագործուէր:

Այսպէս է այսօրուան համայն մարդ-
կութիւնը, որուն չըմանց վրայ կը պըղ-
ծուին չարունակ՝ Արդարութիւն, Ազա-
տութիւն, Հաւասարութիւն, Եղբայրու-
թիւն, Համաքաղաքութիւն, Մարդասիրու-
թիւն, Այլախորութիւն բառերը. գեղեցիկ
ու չողջուրէն բառեր, որոնց տակ պըղ-
ուած են սակայն գծուած եսականութիւնը
և անարդ չար:

Այս հանգամանքներու մէջ Հայերը ի-
րաւունք ունեն, իրենց կարգին և բողոք-
վին տարբեր տեսակետով մը — իրենց
մարդասիրութեան հարաբերութեամբ —
ինքզինքնին նկատու առաջին լուսնիկու-
թեան ժողովուրդ մը: Հայը իր անհուն
տառապանքովը և անօրինակ մարտիրո-
սութեամբը ազնուականացած, գերմարդ-
կայնացած է, մինչ մարդկութիւնը իր ա-
նողորմ անտարբերութեամբ, իր «ձիւ-
գետի անզայնութեամբ»՝ ամբողջացած,
անապառ:

Հայութիւնը պիտի վերապրի այս սե-
օրերուն, և պիտի դայ օր մը, երբ մարդ-
կութեան ապագայ սերունդները պատկա-
ռանքով պիտի մօտենան իրենց ժամանա-
կակից հայերուն և անոնց նկատ պիտի ա-
նիծեն ներկայ դարու այլախորութեան
քաղաք իրենց նախնիները, որ չի գիտ-
ցան՝ մարտիրոսացած ժողովուրդի մը
պաշտօնական կանոններու չափ սովորական
պարկեշտութեան ու տարրական պար-
տաճանաչութեան բարձրութեան վրայ
գտնուել:

ԱԶԳ. ԸՆԴՀ. ՆՐԱՐԻ: ՄԸ ՊԵՏԲԸ
«Առաքել-Արեւ»-ի վերջին թիւին մէջ 2.
Մամիկոնեան ազգային աղիի ճակատագրի
կայքերեան վրայ հետեւեալ ուղեւորի ձե-
սաւորները կ'ընեն.

Յուստանային կառուցման լուսնային դարմա-
նը իրական կառուցման լուսնային ըն-
թուումն է: Այս պատճառով առանց
զգայական յուզումներու՝ պէտք է պա-
ղարկելու իրական դիտենք մեզ չըմարտող
իրական կեանքին ձեռնարկովը և լրջ-
րէն ուսումնասիրելու զայն և հետեւե-
սութեամբ սրտենք այն միջոցներն ու
զարմանքները, որոնք մեր ծաղիկման և
զարգացման կը նպաստեն: Բացարձակա-
պէս սխալ է երբ յայտարարենք թէ Սահ-
մանադրութիւնն օր և է օգուտ չտանաք:
Ի՛նչ բանէ կը գանդատէինք ստալ: Հա-
յոյ համար երթեկեկութեան ազատութիւն
չկայ, Հայ առեւտուրը, վաճառականու-
թիւնը բնաջնջ կ'ըլլայ, կ'ըսէինք: Պօսթի
և մամուլի ազատութիւնը գրուելու չու-
նի, կ'ըսէինք. ընկերութիւններ չենք կրը-
նար կազմել յառաջդիմելու համար: Ա-
մէնքս ոտակալութեան վերահսկողութեան

ու սարսափներուն ենթակայ էինք. ոչ ոք չաջարկ օրուան համար կրնար փաստն ուղիղ լինել րանտ չափով առաջնորդուի: Ստանալապարան ժողովներ չենք կրնար կողմնել և աղային ժողովով մեր զործերը վարել, կ'ըսէինք են: Դատարանն Հալոթիանը ստիպել տանջանքներու ու հալածանքներու ենթակայ էր և գողթականութեան Հայաստան հոսանքը ստիպուէր հեռանալու և կը զօրանար և առջեւը չէինք կրնար առնել: Հայք կատարեալ ստիպութեան վերստնուած էր և Համալսարանն ընդունաւ Հայոցինք քաղաքականութեան մը կը հետեւէր շատ բացայայտութեն: Խոստովանինք որ Ստանալապարան հանրաւ մեր այս արդարացի գանդատներուն հետադոյն մասը բարձու և կամ բառնալու վրայ է: Երկրակեղծութեան, մամուլի, առեւտուրի, ընկերութեան, կեանքի և պատուի և ազգային վարչութեան ազատութիւնը ապահովուած են: Այս արդիւնքները ընդունինք արդարադատ ըլլալու համար: Հարկաւ մեր բոլոր բաղձանքները զեռ չեն կատարուած և զեռ երկար ժամանակ ալ չեն կատարուել: Եւ երբ մեր այժմեան բաղձանքները իրագործուին, վայր նոր պահանջներով ապարկղ ախտի ելլենք: Չի որ կեանքը պարզաբ է հակընդդէմ չանքու, երջանկութեան և հանդատութեան գծուարին ուղիին վրայ: Ամբողջ Եւրոպան «գերահասարակ բուռնացող» կը պահէ իր խաղաղութիւնը: Եւրոպայի աշխարհ ընել համազօրծանական կեանքի մէջ: Ո՞ր մարդն է ան, որ իրական կեանքին համար չէ նախապատրաստուած և յաջողութեան դալիներով կը պատկուի ցիւրջ:

Մենք ունինք զգոցութեան լուրջ և արդարացի պահանջներ, բայց պէտք չէ անհարկն պահանջներու մէջ սպասենք մեր բոլոր կարողութիւնները և լաւադոյնը ձեռք բերելու յոսով լաւա ալ կորսնցընենք, լաւադոյնն ալ: Անո տարիէ մը ի վեր ունենք ինքզային ժողով մը, որուն մէջ և ոչ մէկ որդ կուսակցութիւն կայ որդ ծրագրով գործող: Կայ, այո, Դաշնակցական և Հակադաշնակցական պայքար մը, որ լատ երկուքին վանական գոյրերու կողմնակութիւն անկրօնութիւն քարոզելուն չորքը կը դառնայ: Բայց անկրօն ըլլանք և չկուրենք կուսակցական թիւղութիւններէ: Չմտնանք որ ամէնքս ալ Հայ ենք և Օսմանցի և մեր ազգին ու պետութեան շահերուն նախանձանդիր: Կուսակցական անկախութիւն պայքարով չլսանենք այն թանկալին ժամանակը, որուն մէջ մեր պատուաւոր դիմելու ու ճեղք պիտի որոշենք Օսմ. միջառաւելուն մէջ: Այս է մեր այժմեան կատարելիք մեծ գործը: Եթէ մեր այս պարտականութեան մէջ թերանք, ապագայ սերունդներու իրաւացի դատարարութիւնը հրաւիրած կ'ըլլանք մեր վրայ: Եթէ մեր Ազգային Պատրիարքարանը պէտք եղած ոյժն ու կորովը ունենար, արդէն մինչև այժմ բոլոր կուսակցութիւններն ու չեղբները միացած կ'ըլլային ազգային ընդհանուր ծրագրի մը շուրջ, որուն իրագործումը կախուած պիտի ունենար բընականաբար մեր ազգային վարչութեան գլուխը դառնող անձերու գլխաւորութեան կարողութեան: Բայց լաւ է ոչ քան երեք: Կազմեցէք այս ծրագիրը, որպէս զի ամէնքս տեսնեն թէ ո՞ւր կ'երթանք:

ԼԱՉԱՐԵԱՆ ԶԵՄԱՐԱՆ

«Մշակ»ի մէջ կը կարդանք ռուս քերթի մը առասպելած հետեւեալ շահեկան տողերը Լազարեան ձեռնարանի մասին:

1872 թուին՝ Լազարեաններու ժառանգորդաց պնդումով՝ Լազարեան ձեռնարանի կանոնադրութեան մէջ մտցուեցաւ Հայերու համար մեծ նշանակութիւն ունեցող հետեւեալ կէտը.

«Եթէ Թուրքիայի և Պարսկաստանի սահմաններէն ձեռնարան ժողով Հայ մանուկներու թիւը 15էն արտաւ չըլլայ, այն ժամանակ պիտի թողարարուի բանալ զուգահեռական (զուգընթաց) բաժանմունքներ մինչև երրորդ դասարանը, այնպէս որ անոնց մէջ բոլոր առարկաներու դասուանդութիւնը պիտի ըլլայ հայոց լեզուով:» Այդպիսով, այդ երկրներէն եկած մանուկները հնարաւորութիւն կ'առնուին աստիճանաբար ուսումնասիրելու ռուսերէն լեզուն, որ չափազանց կը դիւրացնէր անոնց սարգայ աշխատութիւնը: Բայց որովհետև աշակերտներու սահման

ուած թիւի պակասութեան պատճառով ձեռնարանը մինչև այժմ չէր սկսուել այդ իրաւունքէն, ուստի հանրային կրթութեան նախարարութիւնը զիմեց Լազարեան ձեռնարանի մանկավարժական խորհուրդին առաջարկելով ջնջել կանոնադրութեան այդ պարբերութիւնը: Թորոքոր ատոր պատասխանեց թէ այդ հարցը կարող է լուծել միայն ձեռնարանի պատուական հոգաբարձու իշխան Ս. Ս. Ս. Բալմիսկի-Լազարեկ:

Իրեն ուղղուած նորոյն իշխանը պատասխանեց՝ թէ ինքը նպատակադարձաբ կը գտնէ յիշեալ պարբերութեան պահպանումը:

Սակայն նախարարութիւնը այդ պատասխանով չի գոհացաւ և երկին նոյն առաջարկութեամբ զիմեց ձեռնարանի մանկավարժական խորհուրդին, որ՝ իր կողմէն՝ հետեւեալ պատճառարանուած պատասխանը ուղարկեց.

«Չուզանեալսն (զուգընթաց) գտնարաններ բանալու իրաւունքի պահանջում մը տնդառնել է հետեւեալ երեք պատճառներով, այն է՝ 1.) Որպէս ձեռնարանի նախկին հոգաբարձուներու կամքը և այն ալ կատարարութեան հասանութիւն գրուած. 2.) Բաղադրութեան անտեսական մտքով, որովհետև այդ կէտը՝ անկասկած՝ բացառապէս նպատակ մը ունէր, այն է՝ զէպի Ռուսաստան գրաւել աւելի շատ երբայաններ ալ երկրորդին, և 3.) նոյն պարբերութիւնը կը նպատակէ վերոյիշեալ երկրներու մանուկներուն զարգացական զբաղմանը յոյժող ընթացքին, հնարաւորութեան տալով անոնց՝ ընտելանալ և իւրացնել իրենց համար բոլորովին նոր և զգուար լեզուն, ինչպէս է ռուսաց լեզուն:»

ԴԵՄԱՆԱԾՈՒԹԻՒՆ

Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ անցեալ հինգշաբթի օր Պոլս Ազգ. Պատրիարքարանին մէջ կատարուել է նշանակաւորութիւնը հարապարակաւ Աւետիս Էֆ. Սարգիսեանի Օր. Մաթեմիկ Բ. Բէլեանի հետ, ի ներկայութեան երկու կողմի տանիւնցիներուն և մտերիմներուն: Պատրիարքական փոխանորդը օրհնել է այս բարեկէլ խնամութիւնը: Մեր խնդակցութիւնները և հորհուրդները խօսեցեալ զոյգին և մեր յարգելի պաշտօնակից Բիւզանդիոնին

ԿՈՎԿԱՍԱՀԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

—Կաթողիկոսը իր մօտ կանգնելով Բենիկ վարդապետը, յայտնած է անոր թէ Երեւանի թեմին ժամանակաւոր կառավարիչ նշանակած է զինքը:

—Սինոդը, քննելով Յուսիկ սրբակոխկապոսի գործը, արդարացուցած է զայն 2600 ր. վերաբեմամբ և որոշել է չի պահանջել այդ գումարի անցեալ տեղումը:

—Ուսումնական յանձնաժողովի անգամ նշանակուած են հետեւեալ անձերը. Գալուստ միաբան, Բարգէն վարդապետ, Գարեգին վարդապետ, Սիրապետ Տիգրանեան, Ա. Սրտախանեան, Գուրգէն Էղլիկան և Մանուկ Արզիկան:

—Վեհ. Հայրապետը ուղիւով խմանալ թէ իր նախորդ Հայրապետը՝ իրականում ո՞րքան գումարներ ստացած է զանազան ցեղերէ և անձերէ՝ այս ու այն ազգային կամ բարեգործական նպատակով և կամ յօգուտ էջմիածնի, և չի գտնելով այդ մասին տեղեկութիւններ Սինոդի կամ իր զիւսնաստան տնտրակներուն մէջ, որոշած էր տեղեկութիւններ ստանալ թէ՛ Վարդապետաւոր նախկինառնէն և թէ՛ պանքաներէն: Մինչև հիմայ տեղեկութիւն ստուած է միայն Վարդապետաւոր պետական նախկինառնէն, որու ներկայացուցած ցուցակէն կ'երևայ որ հանդուցեալ իրական կաթողիկոսը իր կաթողիկոսութեան ընթացքին մէջ միայն այդ նամակատան միջոցաւ ստացած է 410,000 ռուբլի՝ զրոմական ծրարներով և թղթաւարական վտիւ-գրերով: Չի գտնելով ոչ Սինոդի և ոչ զիւսնաստան տնտրակներու մէջ հետք և տեղեկութիւն, թէ ինչպէս և ինչ նպատակի դարձած է հանդուցեալ կաթողիկոսը այդ գումարը, Ս. Կաթողիկոսը տնային կարգադրել է որ այսուհետև յանուն Սինոդի Հայոց Կաթողիկոսի ստացուած բոլոր գումարները, ինչ նպատակի ալ յատկացուած ըլլան, ուղարկել զանձաբարձ լծին, արձանագրուին իրեն

ժաւար և տպա գործարարին Կաթողիկոսին տրուած հրամանները, և արձանագրութիւն կրնա ելք:

—Հաստատուողութիւնը կը հաղորդեն որ քանի մը օրէն Ս. Մեթիք-Սարգիսեանց պատասխանական քննիչի կարգադրութեամբ կ'ապաստուի բանակէն 60,000 ռուբլի գումարեանով:

—Մոսկուայի մէջ խումբ մը զարգացած և աչքի ինքնող Հայեր զարգաւար յաջած են հաստատել հրատարակչական ընկերութիւն մը և ակիզները լոյս ընծայել բացառապէս հայերկան հարազդին բանաստեղծներու և վիպերգուներու գրութեանքները՝ պարբերական տնտրակներու ձևով: Նախածնեալները բառական յայտնի անհնաւորութիւններ են և յոյս կոչ որ Գոսիւպի Հայ գաղութը քիչ ժամանակէն կը հորատանայ նոր քաղաքակրթական ձեռնարկութեամբ:

—Բաղաւ մէջ խումբ մը երեստարագէտ մտադրած են հրատարակել «Թարսն և Երաժշտութեան» անունով թերթ մը՝ լեզարձակ ծրագրով: Կրտսի թէ մինչև տուալիկ Յունկար լոյս կը տեսնէ այդ թերթին առաջին թիւը:

—Էջմիածնէն ստացուած տեղեկութիւններուն համեմատ, որոշուել է Հոկտ. 17ին կատարել կաթողիկոսական ձեռնագրութիւն (ի հարկէ արդէն կատարուած է մինչև այսօր): Վեհ. Կաթողիկոսը այն միտքը յայտնած է որ Հայոց եկեղեցիի կանոնով՝ կաթողիկոսական տնտիման պէտք է տալ միայն այն վարդապետներուն, որոնք բնորոշուած են թեմերու տնտիմարդ: Այդպիսի վարդապետներ երեք հոգի են՝ Մուշի առաջնորդ՝ Ներսէս Վ. Խորախանեան, Ստրաստականի առաջնորդ՝ Կարապետ Վ. և Ստրաստականի առաջնորդ Միլիթար վարդապետ:

—Պրանքիթիթի մէջ (Գերմանիա) վերջերս վախճանել է Այ. Մանթալեանի աւուսին Գարիա Մանթալեանը: Այս առթիւ Թիֆլիսի զանազան կրթական և հասարակական հաստատութիւնները ցուակցական հետադիմեր ուղղած են Այ. Մանթալեանի, ի մէջ այլոց՝ Մանթալեան առեւարական ուսումնարանի ուսուցչական մարմինը, Գալիանեան զարդի հոգաբարձութիւնը, քաղաքային վարչութիւնը, և ին:

—Հոկտ. 8ին Թիֆլիսի Ազգադրական Բնիկութիւնը նիստ գումարելով քննել է առաջիկայ վարսան կայանայէր Հայ-վրացական բանախորհրդան աշխատանքները՝ Բարգ. Մար հետադրով հաղորդած է թէ Գիտութեանց Ակադեմիան ընդունած է իր հովանաւորութեամբ տակ առնել այդ համադուարը:

—Վարագի ուսումնարանի տեսուչ Ա. Գարեգինեան, վերջապելով իր ճամբորդութիւնը, Թիֆլիզէն մեկնած է զէպի Վան: Պ. Գարեգինեան իր հանդիպած գաւառական տեղերու մէջ առ հասարակ լաւապատուութիւններ ստացած է Վարագի գլխաւորական ծրագրի մասին: Տեսնուած է հետև Տիլ. Կարապետեանի հետ որ Վարագի անունով կալուածներ կտանկած է և որ յայտնել է թէ ինքը՝ հակառակ զանազան երկարութեաններու՝ իր կտակը անխորտի պիտի պահէ, որով իր մահէն յետոյ 30,000 ռուբլի արժող իր կալուածները Վարագին պիտի մնան: Իսկ Ն. Նախիջևանի հոգաբարձութիւնը կարգադրել և զրկել է Վարագի վերջին երկու տարիներու կալուածադրումը: Գարեգինեանը կրկին էջմիածնի պիտի հանդիպի և Վեհ. Կաթողիկոսին ներկայանալով տեղեկութիւններ պիտի հաղորդէ իր ճամբորդութեան մասին:

ՕՍՏ. ԱԶԳԱՅԻՆ ԹԱՏԵՐԱՌՈՒՄԸ

1909 Հոկտեմբեր 20/2 Նոյեմբեր: Երեքշաբթի զիւնը ժամը 9 լն (Բ. Ե.) առաջին տնգամ ըլլալով, պիտի ներկայացուի, «Երեւո նախարարներ Օսմ. Բարդուէնթին առջև» կամ «Հարցադրութեամբ» անուն խաղին թատերադրող, 2 արար, և «Ենիշերներու չըմանէն պաթագանէ մը» անուն խաղին առաջին վարդապետը, արեւելեան պարերով և նուագաձուլեամբ:

Վարդապետ

Օսմ. Ազգ. Թատերախումբի

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԱՐԱՔԱՎԱՐ

ԱՆԻՔԻՆ. — Իշխան Իթիօ մասին, որ ձարնապան կատարութեան կողմ պաշտօն ունէր Ռուսիոյ երկրական նախարարին հետ բանակցելով՝ կարգ մը տակալ խնդիրներու մասին ուսուցանուած և որուն իտարկին մէջ սպաննուելը գրեցինք արդէն, Բեդերապուրէն հասած հետագիր մը կրէ. «Իշխան Իթիօ սպաննութիւնը գուցէ իրեն հետեանք ունենայ Ռուսիոյ և ձարնի միջև բանակցութեանց ընդմիջումը: Ելծապան նախարար Պ. Քոքուլէֆ տակալին բուսական ժամանակ պիտի մնայ Մոսկ. Արեւելի մէջ:» Մանայն ուրիշ հետագրի մը նախկին՝ Իշխան Իթիօ տեղ Կոնստանտնուպոլսէն ստանաւ է Ռուսիոյ հետ բանակցութիւնները վարել. Սրեկեան Ասիոյ մէջ բնդհանուր կացութեանը վերադարձուելու համար: Միւսոյն տակալ արդէն հրատարակեցինք այն հետագիրը, որուն համեմատ ձարնի հետեւած քաղաքականութիւնը՝ Քորէպի հանդէպ՝ ոչ մէկ փոփոխութիւն պիտի կրէ Իշխան Իթիօ սպաննութեան պատճառաւ:

—Միքայիլեան ազգային տուղ հանգանակ է և Ռուս կառավարութիւնը որոշած է որ Պ. Քոքուլէֆ Քոքիօ երթայ՝ Իշխան Իթիօ յաղարկաւորութեան ներկայ գլուսուելու և ձարնի կառավարութեան ցուակցութիւններ յայտնելու Ռուսիոյ կողմէ:

ՄԱՍԻՍԻԱ. — Անցեալ կիրակի օր Մատրիկ մէջ հանրապետական և ընկերական կուսակցութիւններուն կողմէ կազմակերպուած ցուցիկ տեղի ունեցան, հրաժարեալ նախարարապետ Մ. Մաւրալի քաղաքականութեան գլխաւորողը, տնոր քաղաքական անկարողութիւնը հրաչափելու և ապացուցանելու համար Եւրոպայի առջեւ թէ ապանիական հարապարակութիւնը պատրաստ է մինչև վերջը պաշտպանել Ստանալապարութեան չընործած ազատութիւնը: Սակայն հակառակ այս ցուցիկուն՝ Մ. Մաւրա պահպանապետը իր ծրարաւորութիւնները և երկարատեւութիւնը հրաւիրելով ճառ մը խօսեցաւ և իւ հրաժարման պատճառները բացատրելով՝ բոսւ թէ երբ Թիֆլի մէջ զինուորական գործողութիւն սկսաւ, Սպանիոյ մէջ պայքար մղուեցաւ երկրին կրողը ջրատելու և Եւրոպայի տոջեալին տնուր կացութեան մէջ դնելու համար: Այս պայքարին արդիւնքն եղան Պարսկիստայի զէպերը և արտասահմանի ցուցիկը, մինչևև այս ցուցիկը կանապետէին ազգը, կառավարութիւնը և զինուորական գաղաքանները: Հանրապետականները շատ զժգոհ մնացած են այս ճառին:

ՅԱՆԱՍՏԱՆ. — Աթլեքէն հասած հետադիրներ շատ ծանրակշիւ կը ներկայացնեն կացութիւնը Յունաստանի մէջ, ծովային հրամանատար Թիմաթո 300 ծովային զօրքով զրուած է Էրաւելի՝ Սարաթինի նախարարը և կը պահանջէ որ ծովային նախարարի պաշտօնը իրեն յանձնուի՝ ծովային սպաններուն և զօրացի վիճակը բարելաւելու համար: Նորագոյն տեղեկութեանց նայելով, նաւերու մէջ գտնուած խաղաղարարներ, ինչպէս հասկէրօ կիլիսոյցած արտասանները հաւանորդութիւն յայտնած են: Գանի մը սպաներ նաւակ մը նստելով փախած են, որոնցմէ չորս հոգի ձկերակարուած են: Միւս կողմէ կը հաստատեն թէ Թիմաթո և բազմաթիւ սպաններ յամաք իջնելով երկրին ներքերը փախած են: Փախուտականները հայածելու համար զրկուած զօրքերուն հրաման տրուած է ընդդիմացողներուն վրայ անմիջապէս կրակ ընել:

Մ ՄԱՍԻՍԻԱՆԻ

ՅԵՐԵՆԱՅԻՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԶԵՄԱՐԱՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆԻ

Գին. 7 գր. Իգմիլի համար: 8 » կամ 1 ֆր. 75 քաղաքական գր. դուրս:

ՀԱՄԱՌՈՑ

ԳԱՏԱՌՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

ՄԻՆԶԵՐ ԵՆԻ ՕՐԵՐԸ

Միտի և յարմարեցոյն դասադիւրը Ազգային վարժարաններու համար: Կարեն Գեղէն Գեղեցիկ

Գին. 5 գր.

ՆԵՐՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱՄԱՆ

ԹՈՒՐԻՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՆԻՍՏԱՆ.— Աթլէի Օսմանեան զեաւրան Նապի Եթի, Յունաստանի մէջ տեղի առնեցած նորա գոյն գեղեցիկն ապաւանտաւ օսմանեան կառավարութիւնէն խնդրած է որ պատեալ թաղական նաւ մը զբոսիքի Բիթլիս: Աթլէի քան առնուած ուրիշ հետադիւր մին ալ կըսէ թէ Աթլէի օտար տէրութեանց զեաւանները յայտարարած են հեղինակեան կառավարութեան թէ՛ այն պարագային որ կոպտութիւնը ծանրանայ երկրին մէջ, անդիման գործաւոր նաւարարին մը պիտի մտնէ Բիթլիսի ջուրերը:

ԱՐԱՅԻԱ.— Մէլիթէն կը ծանուցուի թէ այս քաղաքին զօրքերը ապստամբած են իրենց թոշակներուն անխնայ կերպով վճարման պատճառաւ: Ապստամբ զօրքերը գրաւած են Մարգարիտի մզկիթը և պահանջած իրենց յանձնաւ թոշակները:

ԿՐԻՏԻԿԱ ԵՒ ԳԵՂԱՐԱՄԱՆ.— Օսմանեան կառավարութիւնը որչափ է չի հրաժարել կրեւելի վրայ առնեցած վեհադատական իրաւունքէն, և կրեւելի ինքնօրինութիւն արեւելու համար միայն՝ պիտի կրնայ բաւարարութիւն կատարել:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՆԻՅԵԼԻՑԻ.— Եգիպտոսի և Պէնթապոլի տարածքներուն մէջ կարգ մը անաւանաւորութիւններ ծագած ըլլալով, երբեմն ընդհարումներ տեղի կ'ունենան երկու կողմերու միջև: Ասոր հետեւեալով անանապատներէն հազարաւոր զոհեր կ'ապրած են: Ձեռնառ պայտնարանը այդ մասին հարկ կ'աւանդէ միջոցները ձեռք տաւով և արդէն:

ԹՈՒՐԻՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՆԻՍՏԱՆ.— Յիւստանի արտաքին գործոց նախարարութեան կիսապաշտօն տեղեկարար Պ. Տէշմէշի Քուրթիոյ նոր ընկալած վրայ խօսելով ըստ է. «Յիւստան չափ մեծ համակրութեամբ կը հետեւի Քուրթիոյ վերականգնողական և Պոստի մեր գեաւանը՝ Պ. Տէշմէշի, պաշտօն ունի տեղի մտերմական հանգամանք մը տալու: Քիտիքի թուրք յարաբերութեանց, որպէս զի զարգանան երկու երկրներուն շահերը: Ինչ որ զեաւանը նաեւ պիտի աշխատի պահպանելու կաշտով զօր Յիւստան ձեռք բերած է վարձակ աւանդութիւններով, միանգամայն ամբողջով այն ապրելութիւնը որ տուած է մեր յեղուին ծաւալումովը և փրկանական վարձարաններուն զարգացումովը»:

ՕՍԿԱՆԵԱՆ ԴԻՍԵՆԵՐԸ.— Թուրքիան յատկապէս զրամական միութեան մէջ ընդունելու խնդիրը քննող յանձնաժողովը հաստատական պատասխան տրուած է, միևնոյն ժամանակ զիտել տալով թէ Քուրթիոյ այդ միութեան մէջ մտնելով ոչ միայն բարոյական ատուելութիւն մը, այլ նախկին չափ մըն ալ ձեռք պիտի բերէ որ տարեկան 30-40 միլիոն ֆրանք կըստ ըլլայ: Օսմ. կառավարութիւնը այդ մասին մտաւոր բանակցութեան պիտի ձեռնարկէ չափազայտող տէրութեանց հետ: Օսմ. ոսկին քանի ֆրանք պիտի արժէ և միջակին հինգ ֆրանք: Հիմնական քաղաք մշակութիւն մէջ ֆրանք պիտի արժէ և մէկ դրուշք քանի անգամ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՅՈՒՐԱՐԱ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՒԻ ՈՐԻՐԱԹԻ ՆԻՍՏԸ

ՊԱՐԶ. ՀԱՐԺԱՐԱԿԱՆԸ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԸ

Ինչպէս կանխաւ որոշուած էր, Ազգ. ներքին ժողովի նիստը անցնայ ուրբաթ օր տեղի առնեցած է Դարբինոյ Սորոգաբանին մէջ՝ ներկայութեամբ 30-է անգիւր անդամներու: Մարտի 2-ին չըմանք աւարտած ըլլալով, նախ ձեռնարկուեալ է նոր Դիւանի ընտրութեան, որով Ա. Ա. անկախ ճանաչուած է Տօրթի. Աճիման զի՛ 46 քաղաք, իսկ Ա. Բ. և Գ. Առեւնապոլս ընտրուած են Վահան Թէքէլեան, Մարգին Սալին և Երուսաղիմ Օսման: Նոր զեաւան կազմութիւնն յետոյ՝ կարգաւորուեալ է Բաղաքապետ ժողովոյ ծաւաթ հրաժարելու որուն ատիւն Մ. Ձերազ Էֆէնդի ընտրուեալ է թէ Բաղաքապետ ժողովը իրաւունք չունի ամբողջականութիւն իր հրաժարագրին պարտեանկաւ:

արտաճարարութեան իրենց կողմէ՝ թէ՛ Առեւնապոլսոյ պիտի, թէ՛ Մարտի 2-ին և թէ՛ Գ. ժողովը որ ատար մեծանաւ: Նախկին կառավարած էր իր նախորդ նիստին մէջ ձեռնած յանձնարարութիւնը ընտրութիւնը: Նախ հարցաւոր է Բազ. ժողովին թէ՛ անանապատութեան մը յօդուածը կարող էր անգիւր ճանաչուարարած է իրենց զորքի մասին: Մ. Ձերազ, զորքի է Եթի, Եթի է Եթի հեղինակութեանը թոշակը իրեն, աւանց զայն պարտեանկաւ ձեռնող արարքներու: Այս բանաւորութեան ատիւն թիւ ու զէմ վեհադատութեան յետոյ՝ քաղաքի զորքեր է Մ. Ձերազ Էֆ. Բ. քանաւոր, որուն աւանքին մասը՝ «Ազգ. ժողովը կ'ընդունի Բազ. ժողովոյ հրաժարանը» ընդունուեալ է 7-ի զէմ 45 քաղաք, իսկ Եթիոյ մասը, «Առեւնապոլս այդ հրաժարականին պատճառարարութիւնները» ընդունուեալ է զարձակուելով 42 քաղաք:

Արտաքին ատար մեծանաւութեամբ Բազ. ժողովոյ հրաժարանը ընդունուելէ յետոյ՝ երկու պիտի յանձնարարութեան ատարկայ կցած է յանձնարարութիւն մը ընտրութեան և իրաւասութիւններու խնդիրը: Բազ. ժողովականաց մեծ մասին մեկնել ուղիւ իրենց վեհադատութեանը ատարկայ խնդրուած են, քաղաքի նիստը զաւր ըստ ըստ զոհաբերելու որոշումով. այդ նիստին մէջ պիտի ընտրուի նոր Բաղաքապետ ժողով, որուն միջին պաշտօնի զորքի անցնելու հին վարչութիւնը պիտի պաշտօնավարէ:

ԱՐԱՅԻԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՆ չինութեանց նախարար Հալաֆեան Էֆ. զրով մը յանձնարարած ըլլալով ապահովագրական ընկերութեանց որ վճարեն Առանալի մէջ իրենց տարածուողութիւն և վերջին աղեպին ատիւն տրուած էր, և զոյքերու փոխարէն, որոշուածութեամբ է թէ քանի որ կառավարութիւնը պատահան իրեն յեղափոխութեան նկատելով չուրք ձեռնող վիտաներ, իրենք ալ պարտաւոր չեն զգար վերինք այդ վիտաները հաշուարանելու: Այսու հանգիւր, օտար գեաւանատանները նոր զիտում մը ընելով՝ պիտի սկսեն որ պատահած տեղաւոր կառավարութեան անհապաքական և պատահականութեան արդիւնքն է. հետեւաբար տէրութիւնը պարտաւոր է օտար հոգաւորներուն վնասները հատուցանելու:

ՊԱՐԶ. ԳՈՐԺԱՆԻՐԻՍՏԱՆԻ կողմէ Առանալի և Մարտի 2-ին հետադարձ է որ կարմիր Մարտի 2-ին անուամբ զօրքի ձեռնարկող կարգ մը անանապատ անձնաւորութիւններու որը, որոշուի կամ կին չի յանձնուի, և այդպիսի մարդերու զեաւան գեղեցիկ շուտով տեղեկագրութեան Պարտաբարանի: **ՕՍԿ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ** նախագահը Առանալի գեղեցիկն առաջ գալուն մասին հանգուցեալ Պապիկեան Էֆ. և Երուսաղի Բէնալ պէլի կողմէ հաւաքաբար պատուարտուած են իրենց հետադարձութեան արդիւնքն ու անանապատութիւնները պարտեանկող տեղեկագրին մէջ օրինակը պահանջած է ձեռնառ պայտնարանին: Հիմնական «Առեւնապոլս» թերթին զորքուած թղթակցութեան մը մէջ կը կարգանք:

«Երեւանի նշանաւոր նկարիչը, Տիար Յովսէփ Բ. Փաշանեան իր նկարչի գերագունք ճանաչուելով, ուրիշ մեծ յաղթանակ մը տարած այս անգամին Յիւստանի Վեհադատական Արտաքին մէջ: Ամերիկայի հարուստ միլիոնատէրներէն ամենք Յիւստանի մէջ Գեղարուեստական Միւսիլում մը, բացած են ուր ցուցադրութեան կը զորքին միայն այն նկարները որոնք վարդաւոր նկարչներու ձեռք կ'աւանդեն:

Յիւստան Միւսիլում վարդաւորներ, որ գեղարուեստի մեծ վարդաւորներ կը բաղանայ, հիացումով ու մեծ գնահատութեամբ ընդունած է Տիար Փաշանեանի մէջ զօրքի և իր ատարկին կարգի նկար անմիջապէս նոյն պատկերներու տրամադրութեան մէջ ցուցադրութեան զրամ է Հայ հանձնարքին արդիւնքը կողմ այդ գեղեցիկ նկարը:

Հանձնար ու յարաւաւ աշխատութիւն իրենց ձախան կը բանան գեղի մրցանակը: Հայն ալ արտօր կրնայ մրցանակ մանկ քաղաքակիրթ աշխարհի գեղարուեստի հակա վարդաւորներու հետ և յաղթութեան զարգիլն իրեն: Երանի թէ ամէն Հայ ներկարիչ ներհնուր Տիար Փաշանեանի յարաւաւորութեանը և յաղթութեանը:

ՏԵՂԱՄԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՉԱՔՐԾԱ ՄԵԶՄԵՏ

Կըսուի թէ Չաքրճալին տեսնուած է Միւսիլումի հովիտին մէջ, ուր Այսրի երկրներէն մէկուն յանձնարարած է իրենց զորքի 400 օսմ. ոսկի և 300 փամբ: Կուշու Շարաթ օր ջոկատ մը զօրք մեկնեցաւ Եթի: Այս կողմերը զօրքող զօրաւորներուն հրամաւորութիւնը կը վարէ զօրաւոր Արիֆ փաշա, Իզմիրի զինուորական փախ-կառավարիչը:

Տիարայ Իմերիսիւ թերթին Եթի միջին թղթակցող հետեւայ մանրամասնութեան ներք կը հազարէ Չաքրճալի և իր հրաւարակներն վերջին յանաւարութեանց վրայ: Այս թղթակցին զրամին նոյեալ հինգաւորութիւն ուրբաթ լուսնաւոր գիշերը Չաքրճան մասն է Չաքրճալի գիւղը և հանապանհած է Քէնես Բալաֆեան, կորոր որդին նախկին աւագակ Չաքրճալը Հիւսիսի օր այսօր կամաւորներու խումբի մը զորքը կը զանուի: Սպաննած է նոյնպէս Չաքրճալի ձորեղանը, մօրաքոյրը և ուրիշ անձ մը:

Ուրբաթին չարաք լուսնաւոր գիշերը, Չաքրճալը ամբողջ ցերեկը ընդմէջ կ'ընեն մէջ անցնելի յետոյ իմած է Քուրուճա-Օլիւս: Հին ալ նախ տարանած է Քէնես և Սարիի արդւայն: Իմանալի կ'ընէ Չաքրճան, յետոյ Քիւրու Չաքրճալի որդին Իմանալի, Մարտի Հայի օրը Մուսան և ամենակ վերջը Իմանալի աւագակին հարը: Տէլի օրը Մէնալ, ապա կրակի տուած է այս վերջին տունը:

Այս վարդաւորութիւնները զօրքի յետոյ Չաքրճալ գալած է Քիւրու գիւղը և սպաննած է իր ամենէն կանաղը հակառակորդը կողմ Բալաֆեան Մուսիլումի մայրը և հանձն Տէլի կ'ընէ՝ որ չորս զաւակներու մայր է: Այս նախնիներէն վերջ՝ արեւն կըսի յեղաւորը գալած է Կիւրի և հանապանհած է Բալաֆեան գրաւել և Քիւրի Իմանալի կ'ընէ Հանալ Տուտան:

Իմանալի կողմէ կատարուած յանգիւնէ մը կը հանգուի թէ Չաքրճալ իր օրը վերաւորուած է կործանել և սպանել:

Եթի մեկնած են չարաթ օր 3 հոգի, Ա. Նիւրա և Ա. Գոնալիսի թողարուած մէջ: Կիրակի օր անուած է մէկ հոգի՝ Ա. Տիւրքի թողարուած մէջ:

ԳԱՅԻ ՄՈՒԿԻՍՏԱՆ ՓԱՇԱ, հանապալի վանկ կատարակին հարը, չարաթ օր գիւր մանական Սիւրաթի չափանաւով քաղաք ժամանել:

ՅՈՐԹ. Տ. ԹՈՓԱԼԵԱՆ

Հիւստանի կ'ընդունի իր նոր փոխարարութեան ընտրանքը, (Հայոց) Չաքրճալի պաշի փողոց թ. 96) ամեն օր 4. և 4. օրը 2-4, բայց հինգաւորի և կիրակի օրերը:

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊԱՐԻՍ, 18 Հոկտ. — Զօրաւոր Շէլլիք փաշա նոյնպէս Արիստուկոյի հաւաւ: Զինուորական մեծ ուղեւորութիւնը պիտի սկսին այս չարաթ: Ռազմաւորներուն ներկայ գտնուելու համար նոյն քաղաքը հաւաւ են նաեւ զինուորական կցորդները:

ՆՈՅՆ. — Կըսուի թէ Օսմանեան կառավարութիւնը կրկին փախար յայտնած է տէրութեանց՝ իր կողմէ պահանջուած մը զրկել կրեւական ջուրերը:

ՆՈՅՆ. — Կը ծանուցուի թէ անգլիական կառավարութիւնը մտաւոր է Ֆալիքի մէջ խարսխող անգլիական նաւերուն զօրաց միջոցաւ գրաւել Բիթլիս և Միլէի: Որպէս օր անգլիական կառավարութեան ձեռք տուած այս միջոցը կ'ընտան հաւանալին ի շահ կը կարծուի, բայց իրապէս արքայական հարստութիւնը պաշտպանելու նպատակ ունի:

ՆՈՅՆ. — Խոստարար սպաններ և նաւագները անձնատուր կըսան կառավարութեան: Թիւրքաւոր տեղակալի մասին որ և է լուր չիւր: Տեղակալ Տիւրքաւոր սպաննած են:

ՆՈՅՆ. — Զինուորական գահակցութիւնը երկուսը բաւ հաւատարմով միայն Օսմանաւորութեան և Ռազմարին:

ՆՈՅՆ. — Կորնթոսի մէջ ձերբակալուած խոստարաններէն մէկը խնկեցաւ: Զրահաւորներուն և ապստամբ նաւերուն միջին տեղի ունեցած կռիւն 150 հազար տրախիի վնաս կրեց կառավարութիւնը:

Կառավարութեան կողմէ խորհրդարանին պիտի առաջարկուի նաւային պաշտօնականներուն մէջ մաքրագործում մը կատարել:

1843 ԲԱԶՄԱՎԵՊ 1910

Կը բովանդակէ Ազգային-Բանասիրական-Գրական-Պատմական-Կենսագրական և այլ յօդուածներ:

Իր նպատակն է բարձրացնել Հայ ժողովուրդի միտքը Գեղարուեստով, Գիտութեամբ, իւր Անցիլոյն և Ներկային իրեն գետակցութեամբ:

«Բազմավէպ» իր Բանասիրական բաժնին հետ՝ պիտի զօրացնէ Գեղարուեստական բաժնը՝ գեղարուեստական նկարներով և գրական ընտիր յօդուածներով. և ի հարկին իր սովորական ծաւային վրայ պիտի աւելցնէ 16 էջ, որպէս զի կարենայ երկու շաբաթն անգամ մը հրատարակուի 32 էջերով:

ԲԱԶՄԱՎԵՊԻ ՆՈՒԷՐԵՐԸ. — Անոնք որ 1909 Դեկտեմբեր 1/14-էն առաջ կը բաժանորդագրուին՝ յղելով միանգամայն 10 ֆր.— 4 բուրք.— 2 տղար.— 50 դահեկան իր նուէր պիտի ստանան 2. ֆր., արժողութեամբ գրք մը (բաժանորդաց կը յղենք գրք ցուցակով):

Բարեկործական հաստատութիւնք, ընկերութիւնք, գեղարուեստական, վարձարանք կ'ընան տարեկան Բազմավէպը ստանալ մի միայն 30 դահեկան, 250 բուրքի, 6 ֆր. յղելով: Դիմել Redaction de la Revue «Bazmavep» Venise (Italie):

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՀԱՄԱՐԱԿ 19/1 ՀՈԿՏ. 1909

ԲԱՄԱԿ		Աղիւրէ
Կիրքու	Յուսի. Փետր.	7 67
	Մայիս Յունիս	7 72
Նիւ-Սօրք	Յունիս	14 83
	Մայիս	14 98
ՍՈՒՐՃ		
Լուսնոն	Մայիս	33 1/8
ՇԱՐԱՐ		
»	Դեկտ.	11/11 1/4
ՅՈՐԵՆ		
Կիրքու	Դեկտ.	7/11 3/4

ԳՈՐԻ. — Հասած 852 պրկ. զին տեղական էքսպրես 18 1/2-18 1/2 տաւջին 17 3/4—18 3/4, Երկրորդ 17—17 1/4, Երկրորդ 16 1/2—17, պիտարէ 16 1/2—17, ուշաք էքսպրես 19—19 1/2, տաւջին 18 1/2—19, Երկրորդ 18 1/4—18 1/2:

ՅՈՐԵՆ. — Հասած 962 պրկ. զին տեղական 90-102, Մերսին 88—94, Խաւսան 88—98, Սիւրիս 85 — 103, Ուշաք 88-107:

ՊԱՐԻՍ. — Հասած պրկ. զին 40 1/4:

ԲԱՄԱԿ. — Հասած 19 պրկ.:

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱՆԱՅԻՆ

ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒՅԻՆ

Իզմիրէն միջին Նիւ-Սօրք միայն **115 ՅՐԱՆՔ.** Ամենամեծ շոյնաւաներով, արագ, հաճիկաւ ու ապահով ձաւարագործութեան:

Գ Ի Մ Ե Ց Ի Ք
Հ. ՏԱՀՈՒՄԻ
Բաւած Հօնիշեր
50—6

ԿՈՒԶԷՔ ԼԵԶՈՒՆԵՐ ՍՈՐԿԸ

Վենետիկի Մուրատ Ռաֆայէլեան փարձարանի ընթացաւարտ, Կեղերն. Ուսուցիչ. Սորոգէն, Ֆրանսական հիւպատոսարանին և այլ կարեւոր հաստատութիւններէն իր լեզուագիտութեան մասնագէտ վիպաւոր փորձ և փրաջան ուսուցիչ մը պարտաւոր է քանի մը ամսուն մէջ գիւրդուցող կրթական մը սորվեցնել Հայ. Գաղղիներ և Իտալիներ լեզուներ, զիմիջ Տէր-Յակոբեան Գործակալութեան:

7—2

ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ 2. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

NATIONAL UNION SOCIETY LTD

ՈՐՈՒ ԳՈՐԾԸ ՓՈՆԱՆՑՈՒՄ ՈՒ ԵՐԱՇԽԱՌՈՐՈՒՄ Է

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD Է

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1.065.000 Լ. ՄԷՋ 1782 ԻՆ

ՀՐԴԵԼԻ ՃԻՂ ԴՐԱՄԱԳԼԻԻՆ ԵՒ ՊԱՆԵՍ

Ա. Ո. 4500.000

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲՈՒՄԵՐՈՒ ՀԱՄԱԴՈՒՄՈՐ

» » 1.500.000

ՄԻՆՉԵՆ ԱՅՍՈՐ ՎՃԱՐՈՒՄՈՐ ՎԵՐԱԵՐՈՒ ՓԱՆԵՐԷՆ

» » 45.000.000

ԱՌԵԼԻ ՔԱՆ

Այս հանրամատչիվ ընկերությունը կ'ապահովագրվի ամեն տեսակ շինքեր, ապրանք, կարասիք, կյանքի և սպասարկության պայմաններով:

150-59

ԻԶՄԻՐԻ ԼՐԱԶՈՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄԻՆԵՐԸ

L. և L. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

Սյն Եօրի Կոստանդ Սի քիսան Ֆլեխան, Սի 9-13

ՄԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՐԱՇԽԱՌՈՐՈՒՄ

ԱՍԵՓԱՆ ԻՓԼԵՔԵԱՆ ՖՐԱՆԿԱՅ ԹԱՂ

Օտարաշխարհյան ձեռքով և նոր ամենամեծ ընտիր տեսակները հետևող հետև հասնելու վրայ էն Բրդեղեն և մեծ առաջնորդն զատ պատմանքում, ձեռքով և հարստ և նոր տեսակներ, ինչպես նաև Bonneterie ճիւղի յառաջացող անգլիական հագուստը Wolsey գործարանի բոլոր շապիկ, վարձիք և գուլպաներ կանանց և Լրիկ մարզոց համար, ինչպես նաև պզտիկ աղջկոց համար Yer ey ֆաշիկներ:

Կ'արժէ միայն հետաքրքրվել համար այցելել վաճառատուն:

150-68

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂՆԱՐԱՆ

ՋԱՐԵՋ ՇԵՐՄԱՌՈՐ

Հայտ քաղ — Բեշիկե ճառագի

Կեդրոնական դեղանքը զով հասի օգտը չունի, ծանոթ է արդեն բոլոր իզմիրի:

Թարմ և անխաղախ դեղեր, պատրաստվելու արագ և կարեւոր ամեն:

Հոն կ'յառաջանան ակամաւոր բժիշկներ:

150-68

ԹԱԳՈՐ ԱՆԱՆԵԱՆ

ԴԵՐՋԱԿԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ

ՎԱՅՏԱԼ ԲԱՐԵՔ ԱՎԱԴԵՍԱՅԷՆ

Զոխա Պեղեքեք քի 4 — Իզմիր

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգելի յաճախողներու թէ, վերջերս Եւրոպա երթալով վաճառատունն անգլիական և գաղղիական դիմացիուն, ընտիր և ամեն եղանակի յարմար կերպաներով ճոխացած եմ, ինչպես նաև իզական սեռի նորաձեւ թիւն համեմատ հագուստ պատրաստելու մէջ արհեստա կատարելագործած եմ, հետևաբար ըլլալիք ամենայն տին ապրանքին իսկ ամեն կերպով գոհ ձգելու վստահելի վիճակին մէջ կը գտնուեմ:

— ԴԵՐՋԱԿԱՐԱՆՑ ԵՆ—

50-30

ԱՅՍ ՊՍՏՈՒԱԿԱՆ WHISKYՆ

ԵՐ ԳՏՆՈՒՄ ԱՍԷՆ ՏԱՂ

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ՊԻՏԻ ՀԱՆԻԻՔ 150-67

CHAPPELLERIE DE LUXE

NICOLAS A. NEGREPONTE & CO

ՆԻՊՈԼԱ Ս. ՆԵԿՐՈՓՈՆԹ ԵՒ ԸՆԿ.

Ֆրանկա Թաղ Թ. 116

ԻԶՄԻՐ

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՄԵՐԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՐՊԱՔԱՆԱԿ

Գլխարկներ, Գլխաքիթներ, Գլխապանակներ,

Վերնոցներ, Թիւնոցներ, Կաճակներ,

Գուլպաներ, Ծիրակապեր, Խոշակներ,

Կաճակներ, Թաշկիւններ

Եւ. Եւ.

100-68

ԲԱՐԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐԲ

ՖՐԱՆԿԱՅ ԹԱՂ

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին ամեն տեսակ ձարոնական և Եւրոպական ապրանքներ:

ՃԱՐՈՆԱԿԱՆ Յախճապակի բեշի ԳԵՂԱՐՈՒՄՍԱԿԱՆ ապրանքներ Մէհախալայ քաշիկակներ, Վրդոցներ, Տուրիներ, Խոշակակներ եւն.

ՄԱԶԱԽԱԹԻ ՀԱՄԱԽԱՌՈՐ ԹԵՃ

ՆԻՊՈԼԱ Ս. ՆԵԿՐՈՓՈՆԹ ԵՒ ԸՆԿ. Պատրաստում ընտիր ապրանքներ,

Գուլպաներ, Թաշկիւններ, Օծիկներ,

Փողկապներ, Շապիկներ եւն. եւն.

Ճաշակաւոր եւ աճան. 150-68

ԲՕՍԻԱ

ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ս. ԲԵԴՐՋՈՒՐԿ

Դրամալլուր ամբողջում

Թեւոր արուած Զր. 10.666.660

Պատկառի գումար » 187.322.000

Ապահովողը. վճարեալ » 581.115.000

Ապահովողին և գլխավոր » 83.232.000

1908 ընդունուած

Ապահովագրորդին՝ Կրակի դեմ,

Փոխարորդեանց դեմ, Կեանքի հաւար,

Անկէ սեռակ արկածներու դեմ,

Ճարտարական ամեն վստահեցնում

հաւար ցմախ եւն. եւն.:

Տեղեկութեանց համար գլխիկ ընդհ.

ներկայացուցիչներուն

ՄՐՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ԲԱՆՏԱԼԷՐՈՆ

Բաւաճը Եւրոպ 14

150-11

ԳԵՂԱՐԱՆ "ԱՐԵԱՆՑՈՒ"

ԲԵՇԻՔԻՑԷ ՃԱՏԷՍԻ Թ. 77

Տիւրքի Անատոնիայի (վերջերս գեղարծ) կողմէ վերջերս ծախու առնուած ըլլալով «Արալոյ» գեղարանը, պատիւ ունի ծանուցանել արդայ հատարալութեան թէ գեղարանը նորոգած է և Եւրոպայէն նոր և թարմ գեղեր ստացած ըլլալով, ամենաին զուգուրութեամբ և արհեստի պահանջով բոլոր կատարելութիւններով կը պատրաստէ գեղարդիւնները, թէ՛ մաքուր և թէ՛ աման գնով:

Դեղարանը կը յաճախեն ամեն օր որդեալ ծամբու հոգու և կարող բժիշկներ որոնք կրնան դարմանել հոն զիւրդ հիւանդները:

Դեղարանը բաց է նաև գիշերները որով գիշերային սեղիւս ևս կ'ընէ:

15-2

ԱՆՁԵՐՈՑ, ԱՆՁԵՐՈՑ, ԱՆՁԵՐՈՑ,

ԱՅՍ ՄԱՐԳԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է. ԹԷ ՈՐ ԿՈՒՋԷՔ ՏՈՎՈՒՆ ԵՒ ՉԱՓԱՌՈՐ ԴԻՆՈՎ ԱՆՁԵՐՈՑՆԵՐ ՈՐՆԵՆԱԼ

150-68

ՄԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Է

ԱՅԻ ԵՐԿՐ ՓՈՂՈՑ

THE ANGLO-ORIENTAL TRADING CO. LTD

AUTHORISED CAPITAL LST. 20000

PAID UP " " 10000

MANCHESTER & SMYRNA

Եւրոպական և Անգլիական ամենէն նշանաւոր գործարաններէն յեր ուած ընտիր ապրանքներ զրուած են ցույց գրութեան և ամենօրեայ անմրցելի գին ըրով վաճառման:

Բրդեղեն, Մետաքսեղեն, ձեռնակեղեն Դիւնալարի, Պոնթիլըրի Եւ. Եւ.

Անգամ մը այցելել բաւական է իրականութիւնը հասկնալու համար:

ԱՐԵՒԻ

Մեծ Վաճառատուններ

300-45

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԻՔ

ՔԱՄԷԼԻԱԻ

(Նախորդ Սաւարիքեկ)

ՄԱՍՆԱՃԻՂ ՖՐԱՆԿԱՅ ԹԱՂ Թ. 33

ՄԱՍՆԱՃԻՂ

Վաճառատանս մէջ կը գտնուին ամեն ճաշակի յարմար ապրանքներ Ձմեռային յառաջիկայ եղանակին համար, ընդունած ենք միծաքանակ ապրանք, որոնք պիտի կրնան զահայել ամենէն նորաձեւակները:

Դիւնալար անհամեմատ ամենաթիւնը, ապրանքներու տոկոնութիւն անմրցելի են:

Այցելեցէք անգամ մը՝ ՔԱՄԷԼԻԱԻՑԻ Վ. ճառատունը համոզուելու համար:

150-68

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԻՔ

ԳԱԼՓԱԳԵԱՆ ԵՒ ԿԻՐԻԻՆԵԱՆ

Ի ՖՐԱՆԿԱՅ ԹԱՂ

Պատիւ ունիմ յայտարարել մեր արդայ յաճախորդաց թէ՛ 11 Հոկտ. 1909՝ սկսած, մեր վաճառատանց մէջ իրենց արտադրութեան տակ պիտի ունենան նորաձեւ վաւերանց հետեւեալ ժուրնները՝ Լե շիկ, L'Elite, Robes de Bal, La coquette Parisienne, La Tailleur de Paris, Les Blouses de la saison, Façon Tailleur, tAlbum de Blouses, Jupes Nouvelles, Modes d'Enfants և Lingerie Parisienne etc. etc

Մանկաթիւրայի գործին տեղեկութեան պաշտօնեաներ կ'ուզուի գլխիկ վերայիւր վաճառատունը:

150-26

ԱՐԲԱՆԱՄ ԱԼԱԿԻՕԶԵԱՆ

ԶԻԱ ԲԱՆԱ ՃԱՏԷՍԻ — ՄԵՐՈՒՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՐԴՈՒՋԱՐԴԻ

Նորաձեւակ և նորաձեւութեան վերջին ձեւով և ամենաթիւնը կերպարով կանանց բոլորները, մէտաքսայիս զանազան չրջագլխաւորներ կերպարներ, ապաճներ, մէկ խոսքով մանկաթիւրայի ամեն տեսակները ու մասերը:

Գործնայի շուրհու, հոտաւէտ իւղերու ամենաթիւնեղան տեսակները:

Արանց և կանանց ամեն տեսակ տանամաններ, լաթիկներ, Բնչպէս նաև Լուսանկարչական ամէն նիւթեր, գաղղիական արտադրութիւն Միշտ ամենապաւարտ գիներ Մանաւանդ՝ կանանց գլխարկներու ամէն տեսակներ, խիստ տաճան, որովհետեւ Տիկին Արակեղան ինք կը պատրաստէ զանազան, նիւթերը Եւրոպայէ միծաքանակ բերել տալով:

Սկսած 20 Է մինչև Հոկտ. 20 սովորական գիններէն 10% զեղծ:

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ

30-24